

«АҚТӨБЕ СЕРВИС КОЛЛЕДЖІ» МКҚК

«БЕКІТЕМІН»
Колледж директоры
Кужаков А.Б.
« 15 » 05 2024 ж.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ САЯСАТ

Ақтөбе 2024 жыл

1-бап. Жалпы ережелер

1. Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 10-бабына сәйкес әзірленді және «Ақтөбе сервис колледжі» МККҚ (бұдан әрі қарай - Колледж) сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға, анықтауға, жолын кесуге және оның салдарын азайтуға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің міндеттерін, қағидалары мен бағыттарын айқындайтын негізгі құжат болып табылады.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың міндеттері:

- 1) лауазымдық міндеттерін жүзеге асыру кезінде колледж қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлқын және жауапкершілігін қалыптастыру;
- 2) сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және жағымсыз салдардың алдын алу;
- 3) колледж қызметінің тиімділігін арттыру.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты қолдану және орындау:

- 1) колледждың қызметінде оның Қазақстан Республикасының заңнамасында және жарғыда көзделген функцияларын іске асыру кезінде қолданылады;
- 2) колледждың барлық қызметкерлерінің орындауы үшін міндетті;
- 3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты қолдану және орындау үшін колледждың әрбір қызметкері дербес жауапты болады.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты өзгерту «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылады.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат колледж қызметкерлерінің белгіленген ережелерді мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған іс-әрекеттері мен шешімдерін айқындайды.

2-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер

1. Колледж қызметкерлерінің өз өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерде пайдалануға әкеп соғуы мүмкін іс-әрекеттер жасауына жол бермеу мақсатында колледж қызметкерлері өздеріне мыналар бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер қабылдайды:

- 1) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе алу мақсатында ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдалануға;
- 2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қызметтік өкілеттіктерін орындауға байланысты сыйлықтар қабылдау.

2. Өз лауазымдық өкілеттіктерін жүзеге асыру кезінде колледж қызметкерлері міндеттеледі:

- 1) Қазақстан Республикасының заңдарында тәртіптік, әкімшілік не қылмыстық жауапкершілік көзделген теріс қылықтар мен өзге де құқық бұзушылықтар жасауға жол бермеуге;

- 2) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтарды алу немесе алу мақсатында колледждың ішкі құжаттарына сәйкес ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбауға;
- 3) басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеуге және көтермелемеуге;
- 4) тікелей басшыға лауазымдық міндеттерін атқару кезінде мүдделер қақтығысы, жеке мүдделілік туындағаны туралы, Сыбайлас жемқорлық мінез-құлқына көндіру және сыйлықтар алу туралы баяндауға міндетті;
- 5) жеке және өзімшіл мүдделерді басшылыққа алмауға;
- 6) әріптестеріне, басшыларына және өзге де лауазымды адамдарға сыйлықтар бермеуге және лауазымдық өкілеттіктерін пайдалана отырып, мүліктік пайда, игілік не артықшылық алу үшін қызметтік емес қызметтер көрсетпеуге;
- 7) егер ол жақын туыстық қатынастардағы адамдардың (ата-аналары, жұбайлары, бауырлары, әпкелері, балалары) тікелей бағыныстылығымен немесе бақылауында болуымен байланысты болса, лауазымға тағайындалудан бас тартуға;
- 8) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды ашуда белсенділік танытуға;
- 9) әріптестерінен жоғары құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті сақтауды қолдау және талап ету;
- 10) мүдделер қақтығысының, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың туындау себептері мен жағдайларын және олардың салдарын жою жөнінде тұрақты негізде шаралар қабылдауға міндетті;
- 11) табыс алуға байланысты кәсіпкерлік және өзге де қызметті жүзеге асыруда біреуге жәрдем көрсетуден қалыс қалуға міндетті.

3. Өз құзыреті шегінде басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде қызметкер:

- 1) әріптестер мен басшыларға өзара қарым-қатынастардың белгіленген тәртібін бұзатын, олардың әділ қызметтік шешім қабылдауына ықпал етуі мүмкін заңсыз өтініштермен жүгінуден бас тартуға;
- 2) Сыбайлас жемқорлықтың белгілі болған фактілері туралы, сондай-ақ құжаттарды не әуре-сарсандарды жеделдетіп қарағаны үшін қандай да бір пайда алуға итермелеу туралы тікелей басшыға дереу баяндауға міндетті;
- 3) орындау үшін алынған өкімнің заңдылығына күмәнданғаны туралы тікелей басшыға дереу жазбаша нысанда хабарлауға міндетті;
- 4) егер тікелей басшының өзі мүдделер қақтығысына тартылса, жоғары тұрған басшылыққа жүгінуге;
- 5) үшінші тұлғалардың мүдделерін білдіруден немесе лоббизм жасаудан, сол сияқты олардың атынан іс-әрекеттер жасаудан бас тартуға құқылы.

3-бап. Сыйлықтар

1. Колледж қызметкерлері әріптестеріне сыйлықтар бере алады, егер бұл іскерлік этика критерийлеріне сәйкес келсе және төменде көрсетілген критерийлер жиынтығына сәйкес келсе:

- 1) Жаңа жыл, Ұалықаралық әйелдер күні, мерейтойлар, мерейтойлар сияқты дәстүрлі мерекелермен тікелей байланысты болу;
- 2) ақылға қонымды, пропорционалды және сәнді заттар болмау;
- 3) қызмет, іс-әрекет, әрекетсіздік, жол бермеу, қамқоршылық, құқықтар беру, мәміле, келісім, лицензия, рұқсат және т. б. туралы белгілі бір шешім қабылдау немесе алушыға өзге де заңсыз немесе этикаға жат мақсатпен ықпал ету әрекеті үшін жасырын сыйақы ұсынбауға;
- 4) сыйлықтар туралы ақпарат ашылған жағдайда колледж, қызметкерлер және өзге де адамдар үшін беделді тәуекел туғызбауға;
- 5) Осы сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың қағидаттары мен талаптарына және коллудждың басқа да ішкі нормативтік құжаттарына және қолданылатын заңнама нормаларына қайшы келмеуге міндетті.

2. Алғыс белгілері мен сыйлықтарды бопсалауға жол берілмейді.

3. Колледждың қызметкерлердің атынан үшінші тұлғаларға ақшалай, қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз, кез келген валютада сыйлықтарға жол берілмейді.

4. Қарапайым сыйлықтарды, банкеттерге шақыруларды тұрақты емес қабылдау немесе ұсыну жақсы іскерлік қатынастарды нығайтуға заңды түрде ықпал етуі мүмкін, бірақ қабылданған шешімдерге әсер етпеуі керек (әсер ету әсерін тудырады).

4-бап. Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуды жүргізу

1. Тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алуды жүзеге асыру кезінде ұсынылады:

- 1) сатып алу үшін пайдаланылатын ақшалай қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсауға;
- 2) сатып алу қағидаларында көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге сатып алуды жүргізу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беруге;
- 3) әлеуетті өнім берушілер арасында адал бәсекелестікті қолдау;
- 4) сатып алу процесінің ашықтығы мен ашықтығына ықпал етуге міндетті;
- 5) сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу;
- 6) әлеуетті өнім беруші ретінде өткізілетін сатып алуға өнім берушіні таңдау туралы шешім қабылдауға құқығы бар не өткізілетін сатып алудың бастамашылары немесе ұйымдастырушылары болып табылатын колледж қызметкерлерінің жақын туыстарын, жұбайын (зайыбын) немесе жекжаттарын (ерлі-зайыптылардың туыстарын) қатысуға жібермеуге;
- 7) атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және Борышкерлердің бірыңғай тізіліміне енгізілген, сондай-ақ мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылардың тізіліміне енгізілген әлеуетті өнім беруші және (немесе) ол тартатын қосалқы мердігер (бірлесіп орындаушы) ретінде қатысуға жол бермеуге міндетті.

5-бап. Кадрларды іріктеу, орналастыру және персоналды басқару

1. Кадрларды іріктеу, орналастыру және персоналды басқару кезінде басшыларға:

- 1) кадрларды туыстық, жерлестік және жеке берілгендік белгілері бойынша іріктеу және орналастыру жағдайларына жол бермеуге, меритократия қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етуге;
- 2) Қазақстан Республикасының қолданыстағы еңбек заңнамасының талаптарын сақтауға міндетті;
- 3) колледжге жұмысқа қабылдау кезінде қызметкерге қойылатын негізгі міндеттерді, тыйымдар мен шектеулерді түсіндіруге міндетті;
- 4) қызметкерлердің дербес деректері туралы мәліметтерді негізсіз беруге жол бермеуге;
- 5) жеке сипаттағы қандай да бір қызметтер көрсету туралы өтінішпен лауазымдарға тағайындалатын колледждың лауазымды адамдарынан талап етпеуге және оларға жүгінбеуге;
- 6) лауазымдық міндеттеріне сәйкес қызметкерлердің қызметтік өкілеттіктерінің міндеттері мен көлемін нақты және нақты айқындауға;
- 7) жұмыскерлер арасында еңбек жүктемесінің біркелкі бөлінбеуіне жол бермеуге;
- 8) анық орындалмайтын немесе олардың лауазымдық міндеттерінен тыс, сондай-ақ заңнамаға қайшы келетін өкімдер бермеуге;
- 9) қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешу кезінде қарамағындағылардың қызметіне ықпал ету үшін қызметтік жағдайды пайдаланбауға;
- 10) қарамағындағыларды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға мәжбүрлемеуге;
- 11) қарамағындағылар мен басқа да адамдар тарапынан Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының нормаларын бұзу фактілеріне жол бермеуге және жолын кесуге;
- 12) бір бөлімше қызметкерлерінің өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау барысында туындаған мүдделер қақтығысын реттеу жөнінде уақтылы кешенді шаралар қабылдауға;
- 13) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөнінде жан-жақты шаралар қабылдауға;
- 14) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды, оның ішінде қарамағындағылармен бірге жоюға;
- 15) жоғары тұрған не төмен тұрған не онымен жұмысы бойынша өзге де тәуелді адаммен ақшалай немесе өзге де мүліктік сипаттағы құмар ойындарға қатыспауға;
- 16) қарамағындағыларды қызметтік емес немесе жеке тапсырмаларды орындау үшін тартуға жол бермеуге міндетті.

6-бап. Колледждың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру жөніндегі қызметі

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша колледж қызметінің негізгі бағыттары:

- 1) колледжың Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы бірыңғай саясатын жүргізу және колледжда сыбайлас жемқорлық мінез-құлқына теріс көзқарасты қалыптастыру;
- 2) колледждың сыбайлас жемқорлық және өзге де құқық бұзушылықтардың профилактикасына жауапты уәкілетті тұлғаларын айқындау;
- 3) колледж қызметінің осындай тәуекелдерге неғұрлым бейім салаларын анықтау мақсатында сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бағалауды тұрақты жүргізу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы тиісті шараларды әзірлеу;
- 4) колледждағы мүдделер қақтығысын анықтау және реттеу;
- 5) колледж қызметкерлерін сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқыту, ақпараттандыру және консультация беру (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелерін регламенттейтін нормативтік құжаттармен танысу, оқыту іс-шараларын жүргізу, колледж қызметкерлеріне жеке консультация беруді ұйымдастыру);
- 6) контрагенттермен өзара іс-қимыл жасау кезінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі шараларды іске асыру;
- 7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг (колледждың ішкі құжаттарын, сондай-ақ колледждың жарғылық қызметін сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға алғышарттардың болуына талдау жасау, колледждың сатып алу қызметін қалыптастыру және жүзеге асыру кезінде колледждың Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартын іске асыру, колледжде сыбайлас жемқорлықтың жай-күйі және колледж қабылдайтын сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралардың тиімділігі туралы қызметкерлердің пікірін зерделеу, жеке және заңды тұлғалардың ықтимал әрекеттері туралы шағымдары мен өтініштерін талдау колледждағы сыбайлас жемқорлық әрекеттерін талдау, бұқаралық коммуникация құралдарындағы колледж қызметі туралы теріс жарияланымдарды талдау);
- 8) ішкі бақылау және аудит (колледждың ішкі бақылау және аудит жүйесінің колледждың Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартының ережелеріне сәйкестігін қамтамасыз ету, ішкі рәсімдер мен стандарттардың, бухгалтерлік есеп деректерінің сақталуын, бухгалтерлік есептің бастапқы құжаттарының болуы мен дұрыстығын, сыбайлас жемқорлық тәуекелі жоғары салалардағы шығыстардың экономикалық негізділігін тұрақты бақылауды жүзеге асыру, бейресми есептілік жасауға және жалған құжаттарды пайдалануға жол бермеу, колледждың мүлкі мен ресурстарын пайдалану тәртібін жетілдіру);
- 9) колледждың лауазымды тұлғаларына және колледждағы басшы лауазымдарға кандидаттарға колледждың Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартына сәйкестігі туралы талаптар қою;
- 10) колледж қызметкерлері үшін белгіленген құқықтар мен шектеулерді, тыйымдар мен міндеттерді біріздендіру;

11) мемлекеттік органдармен, ұйымдармен және азаматтармен Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша колледждың өзара іс-қимылы.

2. Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік ахуалын қалыптастыру – колледж қызметкерлерінің қоғамда жалпыға бірдей танылған құндылықтар жүйесінің призмасы арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қажеттілігіне деген сенімін нығайту жөніндегі қызмет.

3. Колледждың сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеті жалпы білім беру, ақпараттық және ұйымдастырушылық сипаттағы шаралар кешені арқылы қалыптасады, олардың ішінде:

- 1) кәсіптік оқыту;
- 2) тақырыптық бейнематериалдарды қарау және талқылау;
- 3) мемлекеттік органдардың (ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Ақтөбе облысы бойынша Департаменті, Ақтөбе облысының Прокуратурасы) және қоғамдық бірлестіктердің өкілдерімен кездесулерді ұйымдастыру, кейіннен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі шараларды әзірлеу;
- 4) ішкі құжаттарды әзірлеу және енгізу;
- 5) түсіндіру және басқа да іс-шараларды жүргізу.

4. Колледж қызметкерлерінде сыбайлас жемқорлық көріністерінің кез келген теріс қылықтарына, тіпті ең болмағанда да төзбеушілікке тәрбиелейді. Бұл ретте негізгі назар жазаның бұл тартпастығын түсінуге, мұндай оқиғаларға бұдан былай оларды болдырмау бойынша алдын алу шараларын әзірлей отырып, төтенше жағдай деңгейін беруге аударылады.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға комплаенс-офицер болып табылады.

7-бап. Колледж лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға және оның алдын алуға бағытталған жұмысты ұйымдастыру жөніндегі жауапкершілігі

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі шараларды өз құзыреті шегінде "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес барлық квазимемлекеттік сектор субъектілері мен олардың лауазымды адамдары жүзеге асырады.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мен алдын алуға бағытталған шаралардың тиімділігі іс-қимылдардың жүйелілігімен, жүйелілігімен және үздіксіздігімен сипатталатын колледж басшылығының принципті ұстанымымен қолдау табады.

8-бап. Қорытынды ережелер

Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат колледждың директоры бекіткен күннен бастап қолданысқа енгізіледі.